

ANKSTYVOJO AMŽIAUS VAIKŲ ŽODYNO TURBINIMO GALIMYBĖS

Vilma Kizevičienė¹, Algimantas Bagdonas²

1 Prienų lopšelis – darželis „Saulutė“, 2 Kauno kolegija

V. Pavardė: Vilma Kizevičienė
E-puslapis: -
E-paštas: v.kizeviciene@gmail.com
Institucija: Prienų lopšelis – darželis „Saulutė“
Adresas: Kauno g. 2C, Prienai
Telefono nr.: +370 67115863

V. Pavardė: Algimantas Bagdonas
E-puslapis: -
E-paštas: algimantas.bagdonas@go.kauko.lt
Institucija: Kauno kolegija
Adresas: Mackevičiaus g. 27, Kaunas
Telefono nr.: +370 67115863

Tyrimo tikslas – atskleisti ankstyvojo amžiaus vaikų kalbos žodyno turbinimo per žaidybinę veiklą ypatumus.

Reikšminiai žodžiai: žaidimai, ikimokyklinis amžius, žodyno turbinimas, bendradarbiavimas

Tyrimo metodai. Mokslinės literatūros analizė, ugdomasis projektas, duomenų kokybinė analizė.

Rezultatai ir išvados. P Ankstyvojo amžiaus vaikai turtina savo kalbinį žodyną, išreiškdami savo mintis žodžiu ir rišliai pasakodami. Ankstyvojo amžiaus vaikų kalbos žodyno turbinimas svarbus sėkmingos tolimesnės vaiko raidos kontekste, nes tai turi įtakos vaiko mąstymui, elgsenai, bendravimui. Sėkmingas vaikų žodinės raiškos puoselėjimas per žaidybinę veiklą skatina kuo įvairesnę patirtį bei tarpusavio komunikavimą ir bendradarbiavimą. Žaidybinė veikla sėkmingai prisideda prie vaiko žodyno turbinimo. Realizavus edukacinį projektą „Kalba kalbelė...“, pastebėta, kad projekto veiklose buvo panaudotos priemonės, kurios patiko vaikams ir ugdė jų kalbinius gebėjimus, turtino jų žodyną bei davė teigiamų rezultatų. Vaikai susipažino su paukščiais ir gyvūnais, išmoko pamėgdžioti jų garsus. Visi projekto dalyviai pasidalino išpūdžiais aptariant projektą, suteikė malonių prisiminimų, naudingų žinių ir patirties bei bendradarbiavimo įgūdžių. Bendros veiklos sužadino teigiamas emocijas ir kūrybiškumo apraiškas.

Originalumas ir praktinis reikšmingumas. „Ankstyvasis amžius – tai vaikų amžius nuo metų iki trejų. Šiame amžiuje vaikai pradeda valdyti savo elgesį, ketinimus, mėgdžiodamas šeimos ir aplinkinių elgesį geba laikytis aiškiai apibrėžtų elgesio taisyklių, siekia sėkmingo rezultato, elgiasi taip kaip moko ir elgiasi tėvai (Boller, 2012). Burvytė, Ralys ir kt. (2012) nurodo, jog ankstyvasis amžius – bene pats trumpiausias, tačiau pats svarbiausias žmogaus etapas, kurio metu vyksta pats intensyviausias pasiruošimas gyvenimui. Tai amžius, kuomet vaikas kaupia patirtį, mokosi pažinti pasaulį ir jame būti, vykdyti nuolat kartojamo elgesio pavyzdžius (Monkevičienė, 2001).“ Ankstyvasis amžius yra pats reikšmingiausias laikotarpis mažylių kalbai ugdyti, o sėkmingos vaikų kalbos plėtros pagrindas – inovacijų taikymas ugdymo procese, taip pat mokytojų ir tėvų bendradarbiavimas. Anot Juodaitytės (2002) ir Einon (1999), ankstyvojoje vaikystėje vaikas aktyviausiai sąveikauja su jį supančiu pasauliu ir kopijuodamas bei padedamas suaugusiųjų renka savo veiksmus, elgesio modelį bei ketinimus. Būtent šiame amžiuje vaikai, dar gerai nesuprasdami prasmės ir paskirties, jau įgyja pagrindines elementarias gyvenimo žinias, įgūdžius bei elgesio taisykles. Pirmaisiais gyvenimo metais žmogus pasaulį pažįsta, jį sugeria ir mokosi taip intensyviai, kaip niekada vėliau. Kryptingas ir kokybiškas ankstyvasis ugdymas lemia tolimesnės vaiko žinias, įgūdžius ir sėkmę“. Be kalbos neįsivaizduojama nei socialinė, nei psichinė žmogaus branda (Nefaitė, 2012). Eksperimentinėje vaikų darželio programoje (1991) teigiama, kad kalba skatina ir vysto mąstymo procesus, ji padeda išreikšti mintis, jausmus, aktyvina ir stimuliuoja vaikų veiklą, padeda įvardinti, tikslinti, įprasminti vaiko vaizdinius apie tikrovės reiškinius ir jų ryšius, skatina vaikų kūrybiškumą, vaizduotę, padeda vaikui planuoti, veikti ir vertinti veiklą, kritiškai samprotauti. Mokymasis kalbėti yra vienas svarbiausių ankstyvosios vaikystės pasiekimų. Išmokti nauji žodžiai – tai naujos galimybės bendravimui, mokymuisi apie mus supantį pasaulį, patirties, malonumų bei poreikių dalijimuisi (Rvachew, 2010).